

Vlaams
Parlement

stuk **2046** (2012-2013) – Nr. 2
ingediend op 2 juli 2013 (2012-2013)

Ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet van 20 december 1996
tot regeling van het recht op minimumlevering
van elektriciteit, gas en water en
tot wijziging van het decreet van 24 mei 2002
betreffende water bestemd voor menselijke
aanwending, wat de minimumlevering van water betreft
en de bescherming van abonnees tegen afsluiting
van de drinkwatertoevoer

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Valerie Taeldeman

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
de heren Bart Martens, Jurgan Vanlerberghe;
mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Michèle Hostekint;
de heren Piet De Bruyn, Marius Meremans;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

2046 (2012-2013) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Algemene doelstellingen	4
1.2. Hervorming van de afsluitregeling	5
2. Algemene bespreking	6
2.1. Standpunten en vragen van de leden	6
2.2. Antwoord van de minister	8
2.3. Replieken	8
3. Artikelsgewijze bespreking	8
4. Eindstemming	9

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 11 juni 2013 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 20 december 1996 tot regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water en tot wijziging van het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending, wat de minimumlevering van water betreft en de bescherming van abonnees tegen afsluiting van de drinkwatertoevoer.

1. Toelichting

Mevrouw *Joke Schauvliege*, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, geeft toelichting bij het ontwerp van decreet.

1.1. Algemene doelstellingen

Voor de minister is de toegang tot drinkbaar water een basisvoorziening voor een menswaardig bestaan. Het principe is dat de watermaatschappij de drinkwatertoevoer niet mag afsluiten, tenzij er een onmiddellijke bedreiging is voor de veiligheid of er sprake is van fraude of klaarblijkelijke onwil van de klant. Het decreet van 20 december 1996 – het zogenaamde LAC-decreet – verankert dit principe. De lokale adviescommissie (LAC) oordeelt geval per geval of er inderdaad sprake is van onwil van de klant om zijn betalingsverplichting na te komen.

De stijging van de aanvragen tot afsluiting van de drinkwatertoevoer bij de lokale adviescommissies en van de effectief uitgevoerde afsluitingen tonen aan dat het instrument van de afsluiting door de watermaatschappijen meer wordt benut. Dit kwam ook al uitvoerig aan bod in het Vlaams Parlement naar aanleiding van het rapport van de waterregulator en de hoorzitting over de sociale correcties van de drinkwatercomponent van de waterfactuur op 28 februari en 3 juli 2012 (*Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1552/1 en 1726/1). De minister heeft toen haar meersporenbeleid voor drinkwater toegelicht.

Het ontwerp van decreet zet, na de goedkeuring van het Algemeen Waterverkoopreglement en de campagne ‘Goed geregeld, geld gespaard’, een nieuwe stap in dat meersporenbeleid. Het ontwerp van decreet beoogt een duidelijker en vollediger kader, een betere bescherming van de klant en een afstemming met het Drinkwaterdecreet en de energiewetgeving.

Het ontwerp van decreet bevat eveneens een aantal bijkomende bepalingen over de verantwoordelijkheden van de abonnee en de gevolgen van het belemmeren van de drinkwatermaatschappijen in hun taken ten dienste van de klant. Het gaat om het weigeren van controles of van een keuring van de binneninstallatie of weigeren om herstelmaatregelen te nemen om bepaalde risico's voor de openbare watervoorziening weg te nemen. Via deze wijzigingen wordt het voor de drinkwatermaatschappijen en de toezichthouders mogelijk om te handelen in functie van risico's.

De definitie van het begrip ‘water bestemd voor menselijke consumptie’ wordt beperkt gewijzigd. In de huidige definitie van het begrip wordt naast drinken, koken en voedselbereiding gesproken van andere huishoudelijke doeleinden, zonder dit nader te bepalen. Het Vlaamse Gewest voert al geruime tijd een beleid om het gebruik van hemelwater voor laagwaardige toepassingen te stimuleren. Bovendien is er in de bouwsector vraag naar nog ruimere toepassingen voor het huishoudelijk gebruik van regenwater (bijvoorbeeld voor de douche, na voorzuivering). Via de aanpassing wordt de intrinsieke strijdigheid weggevoerd en wordt bovendien duidelijker afgebakend voor welke toepassingen water van drinkwaterkwaliteit nodig is.

1.2. Hervorming van de afsluitregeling

De hoeksteen van het ontwerp van decreet is de hervorming van de afsluitregeling. Het huidige LAC-decreet regelt het recht op een minimale en ononderbroken levering van water voor huishoudelijk gebruik, het wettelijk kader voor de opvolging van wanbetalingen en de redenen voor een afsluiting van de watertoevoer alsook de procedure voor een effectieve afsluiting. Inhoudelijk sluiten die aspecten meer aan bij het Drinkwaterdecreet. Daarom worden ze nu uit het LAC-decreet geschrapt en in gewijzigde, verbeterde vorm in het Drinkwaterdecreet overgenomen. De regeling van het recht op minimumlevering van elektriciteit, gas en water blijft behouden in het LAC-decreet, omdat deze zowel op water als op energie van toepassing is.

Het ontwerp van decreet maakt de doelstelling van het decreet van 20 december 1996, met name een maximale bescherming van gedomicilieerden tegen afsluiting, ruimer en meer praktijkgericht. De verschillen in begrippenkaders tussen het Drinkwaterdecreet en het LAC-decreet en de praktijk van de niet-individuele bemetering, maakten dat deze doelstelling op het terrein niet altijd volledig werd gehaald. Gedomicilieerde verbruikers die niet als klant bij de drinkwatermaatschappij gekend zijn, zoals huurders die afhankelijk zijn van een derde voor hun waterbevoorrading, genieten nu niet de sociale bescherming tegen afsluiting. Het ontwerp van decreet biedt hiervoor een oplossing.

De voorgestelde regeling gaat uit van een aantal doelstellingen. De regeling streeft naar een maximale gelijke behandeling en een gelijk niveau van bescherming. Daarnaast worden verschillende instrumenten gehandhaafd om wanbetaling aan te pakken: een afsluitingsaanvraag als dwangmiddel tot betaling of het gerechtelijk invorderen. Doordat ingrijpen op het verbruik mogelijk blijft, wordt de doelstelling van duurzaam watergebruik gerespecteerd. Daarnaast wordt het risico op misbruiken ingeperkt. De toegang tot het sociale vangnet, met onder meer budgetbegeleiding en budgetbeheer door het OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn), wordt verzekerd. Tot slot is er een onafhankelijke derde partij die tussenbeide kan komen bij een afsluiting.

Het begrip ‘klaarblijkelijke onwil’ uit de huidige wetgeving zorgt voor verwarring en geeft aanleiding tot verschillende interpretaties. Naar analogie met de energiewetgeving, legt dit ontwerp van decreet de gronden voor afsluiting van de watertoevoer voor huishoudelijke abonnees duidelijk vast. De lijst met gronden waarop kan worden afgesloten, is limitatief. In andere gevallen kan een afsluiting van een huishoudelijke abonnee dus niet. De gronden voor afsluiting zijn als volgt gebundeld:

- wanbetaling;
- fraude;
- leegstand;
- ernstige bedreiging van de volksgezondheid;
- werkzaamheden aan het openbaar waterdistributienetwerk;
- weigering van een controle, een keuring of toegang tot de watermeter;
- weigering tot het nemen van bepaalde herstelmaatregelen om kwaliteitsrisico's voor het openbaar net te voorkomen of weg te nemen;
- weigering van de overname van de waterlevering.

Bij een wanbetaling, een weigering tot het verlenen van toegang tot de watermeter en een weigering tot overname van de waterlevering wordt het dossier overgemaakt aan de lokale adviescommissie.

Bij een weigering van de klant van een controle of keuring of een weigering om herstelmaatregelen te nemen, treedt de toezichthoudende ambtenaar op. De toezichthoudende

ambtenaar oordeelt over de ernst van de zaak en zal eerder aansturen op een naleving van de verplichtingen door de klant dan op een effectieve afsluiting.

Het begrip ‘huishoudelijke abonnee’ wordt zo ingevuld dat ook huurders en mede-eigenaars de bescherming tegen afsluiting genieten. De definitie van huishoudelijke abonnee omvat dus ook meergezinswoningen met slechts één collectieve watermeter per gebouw. Deze situatie komt in Vlaanderen nog vaak voor. Doorgaans staat de watermeter dan op naam van de vereniging van mede-eigenaars of van de eigenaar van het gebouw. Een huishoudelijk abonnee kan geen eenpersoonsvennootschap zijn. Dan gaat het immers over watergebruik van een bedrijf en niet voor huishoudelijke behoeften.

Een afsluiting blijft volgens de minister een zeer ingrijpende maatregel. Ook als de klant op grond van het decreet wordt afgesloten van een nutsvoorziening, moet hij maximaal worden beschermd en moet de afsluiting op een sociaal aanvaardbare wijze verlopen. In het ontwerp van decreet staat dan ook dat de waterleverancier in geval van afsluiting de specifieke door de Vlaamse Regering vastgelegde procedures moet respecteren. De procedures zijn uitgewerkt en worden opgenomen in het Algemeen Waterverkoopreglement.

2. Algemene bespreking

2.1. Standpunten en vragen van de leden

De heer *Hermes Sanctorum* vraagt wanneer er tot afsluiting om redenen van fraude door de huishoudelijke abonnee of de eigenaar kan worden overgegaan. Het is begrijpelijk dat fraude een grond voor afsluiting is. Maar hoe verloopt een dergelijke afsluiting concreet? Kan dat ook als de exploitant enkel een vermoeden van fraude heeft?

Ook mevrouw *Gweny De Vroe* vraagt verduidelijking over de limitatieve lijst van afsluitingsgronden. Het lid vraagt of afsluitingen nog zullen kunnen als er administratieve fouten gebeuren. Ze geeft het voorbeeld van een factuur die de abonnee niet bereikte omdat er een fout in het adres was geslopen. Dit zou volgens het lid in de toekomst moeten worden vermeden.

Heeft de minister weet van zwarte lijsten van wanbetalers die onder exploitanten circuleren? Hebben die lijsten een officieel statuut? Onder welke voorwaarden worden abonnees die opnieuw normaal betalen, ervan geschrapt? Het lid weet dat wie op een dergelijke lijst staat in bepaalde gevallen hogere kosten betaalt.

Mevrouw De Vroe stelt vast dat het ontwerp van decreet tegemoetkomt aan de kritiek van de Vlaamse ombudsman over de afsluitingen. Volgens de ombudsman is water een basisrecht en verdienen klachten over de afsluiting alle aandacht. Het lid steunt ook de vraag van zowel de ombudsman als de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) om de LAC's te evalueren omdat ze heel verschillend optreden. De ombudsman vermeldt ook dossiers waarin er een periode van meer dan zeven maanden lag tussen de voorwaardelijke en de definitieve afsluiting. De ombudsman vraagt om een aanvullende sociale toets voor de effectieve afsluiting, en om minstens het OCMW op de hoogte te brengen van de geplande afsluiting en de openstaande schuld (*Parl. St.* Vl.Parl. 2012-13, nr. 41/1, pagina 48).

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* stelt dat drinkwater een basisbehoefte is en dat het afsluiten van abonnees gevaarlijk kan zijn. Het ontwerp van decreet bevat een duidelijke boodschap aan de watermaatschappijen dat ze hun abonnees minder snel moeten afsluiten. Uit het SERV-rapport over de sociale aspecten van het waterbeleid onthoudt het lid dat 90 percent van de afgesloten abonnees 54 percent meer dan gemiddeld water verbruikt (*Parl. St.* Vl.Parl. 2012-13, nr. 1897/1). Het ontwerp van decreet behandelt dat probleem

niet. Stimuleert de minister op een andere manier waterbesparing bij de huishoudens met betalingsmoeilijkheden?

Mevrouw *Valerie Taeldeman* herhaalt dat het afsluiten van drinkwater een zeer ingrijpende maatregel is. In 2011 werden 4497 huishoudens afgesloten van drinkwater. Uit de stijging van het aantal afsluitingen leidt het lid af dat meer en meer gezinnen kampen met waterarmoede. Het ontwerp van decreet draagt bij tot een sociaal aanvaardbare procedure voor afsluitingen. Alle drinkwatermaatschappijen zullen uniforme en duidelijke regels moeten toepassen bij afsluiting.

Het ontwerp van decreet bestendigt ook de cruciale rol van de LAC's. De lokale adviescommissies moeten nu al na een vooronderzoek oordelen of een afsluiting vanuit sociaal oogpunt gerechtvaardigd is. Na goedkeuring van het ontwerp van decreet zullen ook huurders en mede-eigenaars die een gebouw met een collectieve watermeter betrekken, beter worden beschermd omdat de LAC de zaak voor afsluiting zal moeten onderzoeken.

Na het Algemeen Waterverkoopreglement is dit ontwerp van decreet de tweede stap in het meersporenbeleid van de minister voor een betere bescherming van de abonnees. Mevrouw Taeldeman vraagt de minister hoe ze de OCMW's op de hoogte zal brengen van de nieuwe regels, met onder meer de limitatieve lijst van afsluitingsgronden. Het zijn immers de OCMW's die de werking van de lokale adviescommissies organiseren.

Mevrouw *Patricia De Waele* begrijpt uit de toelichting dat de minister streeft naar een analogie met de energiewetgeving. Het lid zal uit het antwoord van de minister op haar vraag om uitleg over de prijsverschillen van leidingwater afleiden hoe ver de minister wil gaan in die harmonisering (*Hand. VI.Parl. 2012-13, nr. C233*).

Mevrouw *Tine Eerlingen* vindt dat het ontwerp van decreet de procedures verduidelijkt. De limitatieve lijst biedt een betere bescherming tegen willekeurige afsluitingen. De definitie van fraude maakt efficiënter optreden in geval van bedrog mogelijk. N-VA vindt het ook een goede zaak dat de verplichtingen van de abonnee duidelijk omschreven worden zodat de kans op vervuiling van het waternet door acties of nalatigheid van de abonnees kleiner wordt.

Daarnaast vraagt het lid de minister om het waterverbruik van de grootverbruikers onder de huishoudens verder op te volgen en te laten doorlichten, zoals eerder aangekondigd.

Voor de heer *Bart Martens* is het positief dat er lering wordt getrokken uit de energiewetgeving. Afsluiten van drinkwater kan voortaan enkel nog in welbepaalde gevallen, die in een limitatieve lijst zijn opgenomen. Dat is terecht, want water is net als elektriciteit en gas een basisrecht. Het lid hoopt dat ook andere goede praktijken uit de energiesector worden overgenomen. Zo zijn de goede voorbeelden van hoe LAC's omgaan met abonnees met energiebetalingsproblemen in kaart gebracht. De minister zou hetzelfde kunnen doen voor de waterdossiers.

De minister zal allicht ook in een uitvoeringsbesluit de drinkwatermaatschappijen de mogelijkheid geven om waterscans uit te voeren, naar analogie met de energiescans opgelegd aan de distributienetbedrijven. Uiteraard zou het goed zijn de waterscans in de eerste plaats uit te voeren bij abonnees met betalingsmoeilijkheden omdat die, zoals uit het SERV-rapport blijkt, vaak overmatig water verbruiken. De distributienetbeheerders mochten aanvaankelijk de gegevens van hun beschermde klanten, wegens de privacywetgeving, niet doorgeven aan de bedrijven die werden aangesteld voor de energiescans. Om die reden is de energiewetgeving aangepast. De heer Martens hoopt dat waterscans niet om dezelfde reden onmogelijk blijken.

2.2. *Antwoord van de minister*

Minister *Joke Schauvliege* antwoordt aan de heer *Sanctorum* dat fraude duidelijk wordt omschreven in artikel 7 van het ontwerp van decreet: “het oneigenlijke gebruik van het openbaar waterdistributienetwerk, waardoor water, bestemd voor menselijke consumptie onrechtmatig kan worden afgenomen dat niet geregistreerd wordt door de watermeter of waarvan de correcte registratie van het verbruik door kunstgrepen verhinderd wordt”. Het spreekt volgens de minister voor zich dat de afsluiting maar gebeurt als fraude vastgesteld is; een vermoeden volstaat niet.

Administratieve fouten van drinkwatermaatschappijen, zoals in het voorbeeld van mevrouw *De Vroe*, kunnen niet tot afsluiting leiden. Dat het OCMW voortaan vooraf een onderzoek voert, moet vermijden dat er voortaan nog om dergelijke redenen water wordt afgesloten.

De minister ontkent het bestaan van een zwarte lijst van wanbetalers. Drinkwatermaatschappijen zijn sinds enige tijd verplicht tot rapportage om een betere controle mogelijk te maken. Indien er toch een dergelijke lijst zou bestaan, zal dit in de toekomst wellicht uit die statistieken blijken.

De Vlaamse minister van Welzijn neemt maatregelen om de LAC-werking te optimaliseren. Bepaalde punten zullen nog worden geregeld in het uitvoeringsbesluit, zoals de procedure en de termijnen voor afsluiting.

Ook de mogelijkheid om waterscans te laten uitvoeren om besparing aan te moedigen, zal nog bij uitvoeringsbesluit worden geregeld. Bij de scans moeten de privacyregels uiteraard worden gerespecteerd en daarbij kunnen eventueel lessen uit de energiesector worden getrokken.

De minister zal de suggestie van mevrouw *Taeldeman* om de OCMW's tijdig op de hoogte te brengen van de nieuwe regeling ter harte nemen. Ze heeft de Vlaamse Milieumaatschappij al opdracht gegeven daarvoor een initiatief nemen.

De minister wijst mevrouw *De Waele* op de grote verschillen tussen de energiemarkt en de watermarkt, die het onmogelijk maken om de regels volledig te harmoniseren.

2.3. *Replieken*

De heer *Hermes Sanctorum* vraagt of de exploitant als hij fraude vaststelt, de klant onmiddellijk kan afsluiten of eerst nog verder onderzoek moet voeren. Het kan in bepaalde gevallen ook om een vergissing van de abonnee gaan.

Minister *Joke Schauvliege* vindt dat de definitie van fraude in het ontwerp van decreet voldoende duidelijk is. De minister gaat ervan uit dat enkel in gevallen van duidelijk vastgestelde fraude wordt afgesloten en dat in twijfelgevallen de LAC-procedure zal worden gevolgd. Hoe dat precies zal verlopen, moet de praktijk uitwijzen. Misbruik van deze bepaling door de watermaatschappijen zal wellicht blijken uit de opgelegde rapportering.

Mevrouw *Gweny De Vroe* zegt een abonnee te kennen die 250 euro extra moest betalen voor een aansluiting omdat hij op een zwarte lijst stond. Het lid zal nagaan of ze details aan de minister kan bezorgen.

3. *Artikelsgewijze bespreking*

De artikelen 1 tot en met 13 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 12 stemmen bij 2 onthoudingen.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 12 stemmen bij 2 onthoudingen.

Bart MARTENS,
voorzitter

Valerie TAELEMAN,
verslaggever